

Sygn.akt III AUa 463/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bożena Szponar - Jarocka

Sędziowie: Sławomir Bagiński

Barbara Orehwa - Zawadzka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lutego 2020 r. w B.

sprawy z odwołania R. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie zaległości z tytułu nieopłaconych składek

na skutek apelacji wnioskodawcy R. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 kwietnia 2019 r. sygn. akt IV U 1511/18

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z 23 października 2018 roku i ustala, że R. Z. nie jest zobowiązany do zapłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami określonych w zaskarżonej decyzji.

B. Z. Bożena Szponar – Jarocka Sławomir Bagiński

Sygn. akt III AUa 463/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 23 października 2018 r. określił wysokość zadłużenia R. Z. z tytułu nieopłaconych składek. Wskazał, że zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od czerwca 2018 r. do sierpnia 2018 r. wynosi 959,82 zł oraz należne odsetki za zwłokę w kwocie 7,00zł.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył R. Z.. Wskazał, że zaskarżona decyzja nie odpowiada rzeczywistemu stanowi rzeczy. Argumentował, że od ponad 11 lat, to jest od 1 grudnia 2006 r. firma (...) spółka z o. o. nie funkcjonuje jako podmiot i nie prowadzi działalności. Wyjaśnił, że w związku z tym od 10 lat był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w innych firmach i z tego tytułu były odprowadzane składki na ubezpieczenie zdrowotne, w tym za sporny okres.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2019 r. odwołanie oddalił.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca R. Z., w okresie aktywności zawodowej prowadził między innymi pozarolniczą działalność gospodarczą o numerze (...), Regon (...) i jako płatnik składek był zobowiązany z tego tytułu do opłacania należnych składek do ZUS. Według danych zaewidencjonowanych w systemie informatycznym ZUS z tytułu prowadzenia powyższej działalności wnioskodawca był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako (...) spółki z o. o. w M., w okresach: od 1 września 2009 r. do 19 lipca 2009 r.; od 1 sierpnia 2011 r. do 1 kwietnia 2012 r.; od 16 lipca 2012 r. do 31 lipca 2012 r., od 1 listopada 2012 r. do 14 kwietnia 2013 r.; od 15 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2014 r., od 2 maja 2014 r. do 9 maja 2014 r., od 22 grudnia 2015 r. do 22 maja 2016 r.; od 23 czerwca 2016 r. do 17 lipca 2016 r.; od 11 września 2016 r. do nadal. Przedmiotem działalności powyższej spółki, zarejestrowanej w dniu 12 lutego 2002 r., była produkcja mebli tapicerowanych dla osób fizycznych i innych podmiotów gospodarczych. Spółka (...) od 2007 r. nie inwestuje, nie prowadzi działalności gospodarczej i nie zatrudnia pracowników. Nie posiada również żadnych środków, które umożliwiłyby jej byt gospodarczy.

Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, że decyzją z dnia 14 listopada 2017 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że R. Z. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresach wyżej wymienionych jako (...) spółki (...), spółki z o. o. (...) organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne. Powyższa decyzja uprawomocniła się 23 grudnia 2017 r. Z kolei w okresie do 15 stycznia 2018 r. do 20 września 2018 r. odwołujący został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako pracownik. W konsekwencji, decyzją z dnia 23 października 2018 r., zaskarżoną w niniejszej sprawie, Zakład ustalił zadłużenie R. Z. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od czerwca 2018 r. do sierpnia 2018 r.

Oceniając stan faktyczny sprawy, Sąd Okręgowy wskazał, że spór między stronami dotyczył prawidłowości ustalenia przez ZUS nieopłaconych przez R. Z. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej składek na ubezpieczenie zdrowotne, za okresy wskazane w treści zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 oraz art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnicy składek obliczają, rozliczają i przekazują za dany miesiąc do ZUS składki na poszczególne ubezpieczenia. Od nieopłaconych w terminie składek, należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa. Stosownie do art. 83 ust. 1 cyt. ustawy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w drodze decyzji rozstrzyga w indywidualnych sprawach dotyczących zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, ich przebiegu, ustalania wymiaru składek i ich poboru, umarzania należności z tytułu składek, a także ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia i wymiaru tych świadczeń. Ponadto w myśl art. 8 ust. 6 pkt 4, ustawy, w brzmieniu od dnia 1 stycznia 2003 r., za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej. Natomiast według art. 79 i art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego. Składka na ubezpieczenie zdrowotne w latach 2007-2008 wynosiła 9,00% podstawy wymiaru składki.

Skarżący w odwołaniu jak i w procesie argumentował, że spółka od wielu lat nie prowadzi żadnej działalności gospodarczej, a on z tego tytułu nie uzyskuje dochodu. Organ rentowy prezentował stanowisko, że wnioskodawca w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą jako wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, posiada zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od czerwca 2018 r. do sierpnia 2018 r. ZUS powołał się w tym zakresie na pogląd wyrażony w orzecznictwie zgodnie z którym obowiązek ubezpieczenia wspólnika jednoosobowej spółki z o. o. powiązany jest z posiadaniem przez niego takiego statusu prawnego, a nie z prowadzeniem samej działalności gospodarczej.

W tym zakresie Sąd odwołał się do orzecznictwa, z którego wynika, że wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. objęty jest obowiązkiem ubezpieczenia bez względu na fakt prowadzenia działalności gospodarczej, bowiem obowiązek

ubezpieczenia wspólnika jednoosobowej spółki z o.o. powiązany jest jedynie z posiadaniem przez niego takiego statusu prawnego, nie zaś z prowadzeniem działalności gospodarczej czy faktycznym działaniem w imieniu spółki. Podleganie ubezpieczeniom społecznym osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wiąże się nierozdzielnie z faktycznym jej prowadzeniem, a także posiadanie statusu wspólnika spółki z o.o., już od momentu wpisu do KRS, rodzi obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego.

W świetle wskazanych przepisów oraz poczynionych rozważań, w ocenie Sądu Okręgowego, brak było podstaw prawnych do zmiany zaskarżonej decyzji. Nie ulegało wątpliwości, że R. Z. jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą, w okresie objętym zaskarżoną decyzją był płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne i ciążył na nim ustawowy obowiązek uiszczania składek z tego tytułu. Odwołujący za okres wskazany w zaskarżonej decyzji, to jest od czerwca 2018 r. do sierpnia 2018 r. nie odprowadził do ZUS składek na ubezpieczenie zdrowotne. Organ rentowy w dniu 23 października 2018 r. zasadnie więc wydał zaskarżoną decyzję, określając wysokość zobowiązań składkowych wnioskodawcy.

Końcowo Sąd podkreślił, że zaskarżona decyzja ma charakter wymiarowy - określający wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek i jest skutkiem wydania prawomocnej decyzji z dnia 14 listopada 2017 r., stwierdzającej, że R. Z. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...). Skarżący w odwołaniu nie kwestionował wysokości stwierdzonych zaległości.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy nie mając podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył R. Z.. Kwestionując wyrok, skarżący podniósł, że (...) Spółka z o.o. jest nieaktywnym podmiotem i od 1.12.2006 r. nie prowadzi żadnej działalności gospodarczej i nie osiąga żadnych dochodów. Spółka była zadłużona i wszystkie dochody zostały zajęte przez komornika, a więc on nie mógł dalej prowadzić spółki i odprowadzać składek. Ponadto apelujący wskazał, że w okresie 10 lat (m. in. w okresie czerwiec-sierpień 2018 r.) był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w innych firmach i z tego tytułu zostały odprowadzone składki. W ocenie skarżącego w przypadku nieuwzględnienia jego odwołania musiałby zapłacić podwójnie składkę zdrowotną za sporny okres, po pierwsze z tytułu zatrudnienia, a następnie z tytułu bycia (...) spółki (...). Ponadto skarżący wskazał, że jego sytuacja finansowa nie pozwala mu na zapłatę składek ZUS i wniósł o umorzenie lub uchylene zaskarżonej decyzji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy okazała się w całości uzasadniona i doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny poczynił dodatkowe ustalenia faktyczne w sprawie, jak również dokonał własnej oceny prawnej, odmiennej od sądu pierwszej instancji, a w konsekwencji uznał, że R. Z. nie jest zobowiązany do zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w spornym okresie. Sąd drugiej instancji dopuścił dowód z dokumentacji podatkowej R. Z., z której jednoznacznie wynika, że wnioskodawca w spornym okresie z tytułu prowadzonej działalności nie uzyskiwał przychodu.

Spór w rozpatrywanej sprawie dotyczył kwestii, czy odwołujący R. Z. jest zobowiązany do zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej jako wspólnik (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. za okres od czerwca 2018 r. do sierpnia 2018r. w kwocie 959,82 zł oraz należnych odsetek za zwłokę w kwocie 7,00 zł.

Jak prawidłowo ustalił Sąd I instancji, w spornych okresach, w odniesieniu do których aktualnie zaskarżoną decyzją ZUS z dnia 23 października 2018 roku stwierdzono istnienie zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, tj. od czerwca 2018 roku do sierpnia 2018 roku R. Z. prowadził pozarolniczą działalność

gospodarczą jako wspólnik (...) Sp. z o.o. w M. oraz podlegał ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu zatrudnienia pracowniczego.

Na wstępie rozważań podkreślić należy, iż kwestia podlegania przez odwołującego w spornym okresie obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz kwestia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne leżą poza zakresem rozpoznania w przedmiotowym postępowaniu. Zagadnienia te zostały rozstrzygnięte odrębną decyzją organu rentowego z dnia 14 listopada 2017 r., która stała się prawomocna z dniem 23 grudnia 2017 r. Przedmiotem sprawy nie było zatem ustalenie, czy odwołujący podlega z tytułu prowadzenia tej działalności ubezpieczeniom społecznym, ale wyjaśnienie, czy jest on zobowiązany do zapłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne z tego tytułu za sporny okres, tj. od czerwca 2018 r. do sierpnia 2018 r. Ustalenie podstawy wymiaru składek nie jest bowiem równoznaczne z obowiązkiem ich zapłaty.

Sąd Apelacyjny nie kwestionuje, że wnioskodawca podlegał w spornym okresie obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego zarówno z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Jednak obowiązek zapłaty składek na to ubezpieczenie z każdego z tych tytułów odrębnie powstaje z chwilą, gdy z obu tych tytułów zostanie osiągnięty przychód. Wynika to wprost z treści art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zgodnie z tym przepisem, w przypadku gdy ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest z każdego z tych tytułów odrębnie. W przypadku więc, gdy osoba zarejestruje działalność gospodarczą, lecz nie osiąga z jej tytułu przychodu, obowiązek zapłaty składki nie powstanie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 7 lipca 2009 r., III AUA 281/09). Przychód nie stanowi, zatem kryterium, od którego ustawodawca uzależnił powstanie obowiązku podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu, lecz jest to kryterium realizacji obowiązku uiszczania składek z tego tytułu - tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 sierpnia 2016 r., sygn. akt III AUa 1001/16.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy błędnie stwierdził, że skoro odwołujący jest objęty obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia działalności jako wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. to jest obowiązany opłacać składki na ubezpieczenie zdrowotne bez względu na to, czy spółka z o.o. przynosi mu jakikolwiek przychód. Nie można przyjąć, że fakt nieuzyskiwania przez skarżącego przychodów z tytułu posiadania statusu wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pozostaje bez wpływu na obowiązek opłacania składki zdrowotnej. Kluczowe zatem dla określenia, czy konieczne jest uiszczenie przez odwołującego składek na ubezpieczenie zdrowotne z prowadzonej działalności gospodarczej jest ustalenie, czy w spornym okresie osiągnął z niej przychód.

W ocenie Sądu Apelacyjnego twierdzenie wnioskodawcy, iż nie uzyskiwał on z prowadzonej działalności gospodarczej jako wspólnik (...) spółki (...) żadnego przychodu jest prawdziwe. Spółka (...) od 2007 r. nie prowadzi bowiem żadnej działalności gospodarczej, nie zatrudnia pracowników i nie uzyskuje przychodów. Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w przedstawionych w toku postępowania apelacyjnego przez odwołującego dokumentacji (PIT-y za lata 2017-2018, sprawozdania finansowe). Z zeznania podatkowego (...) Sp. z o.o. w M. za 2018 r. (k.81-86), jak też z sprawozdania finansowego ww. spółki za 2018 r. „Rachunek zysków i strat” (k. 87-92) jednoznacznie wynika, że spółka (...) nie osiągnęła żadnych przychodów. Ponadto zeznanie podatkowe PIT 37 za 2018 r. (k. 70-79) wskazuje, że R. Z. osiągał w tym roku przychód jedynie ze stosunku pracy i przychód z działalności wykonywanej osobiście (umowy zlecenia). Okoliczności tej organ rentowy nie kwestionował. Odwołujący R. Z. przesłuchany przed Sądem Apelacyjnym zeznał, iż czynił starania w celu wyrejestrowania przedmiotowej spółki z KRS, jednak opłaty z tym związane są wysokie, a wiele czynności skomplikowanych. Dlatego spółka (...) nadal figuruje w rejestrze KRS. Z zeznań odwołującego

wynikało nadto, że nie rozliczał się z podatku z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej za rok 2018 r., bo takiej działalności faktycznie nie prowadził (k. 97v).

R., wobec niezyskania w spornym okresie przez (...) Sp. z o.o. przychodu, nie było podstaw do obciążenia przez organ rentowy odwołującego jako jedyne go wspólnika tej spółki, składkami na ubezpieczenie zdrowotne. Zatem Sąd Apelacyjny stwierdził, że R. Z. nie jest obowiązany do zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami, określonymi w zaskarżonej decyzji z 23.10.2018 r.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak sentencji wyroku.

Barbara Orechwa-Zawadzka Bożena Szponar-Jarocka Sławomir Bagiński